

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

за освітньо-професійною програмою «**Психологія**»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія

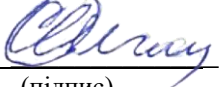
Дніпро-2024

Робоча програма виробничої практики для студентів спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти III курсу.

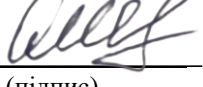
Розробник: Ярошко М. М., кандидат психологічних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

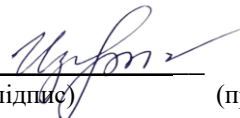
Протокол від «22» січня 2024 року № 4

Зав. кафедри док. пед. наук, професор С. В. Сапожников
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «23» січня 2024 року

Гарант освітньої програми к. псих. наук М. М. Ярошко
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «24» січня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу І. В. Зеркаль
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис практики

1	Освітня програма	Психологія
2	Спеціальність	053 Психологія
3	Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
4	Ступінь вищої освіти	бакалавр
5	Статус практики	обов'язкова
6	Мова навчання	українська
7	Курс	4
8	Семестр	8
9	Кількість змістових модулів	4
10	Форма підсумкового контролю	залік
11	ІНДЗ	Дослідницькі психологічні завдання
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	9 кредитів
12	Загальна кількість годин	270

Вступ

Виробнича практика студентів є складовою частиною професійної підготовки ступеня «бакалавр», обов'язковим етапом практичного навчання та засобом успішної підготовки студентів спеціальності 053 Психологія до професійної діяльності.

Практика проводиться в максимально наближених умовах до реальної професійної діяльності, є початковою ланкою практичного засвоєння професії психолога і спрямована на оволодіння технологією організації та проведення психологічної діагностики, просвітницької (психопрофілактичної) та психокорекційної діяльності у закладах освіти, охорони здоров'я, центрах реабілітації різного профілю.

Педагогічна практика проходить згідно з навчальним планом упродовж 7 тижнів у 8-ому навчальному семестрі.

Базами проходження навчальної практики студентів-бакалаврів є навчально-виховні комплекси м. Дніпра, центри для роботи з дітьми з особливими потребами, центри для роботи з переселенцями та з людьми, які опинились у складній життєвій ситуації і потребують психологічної допомоги, приватні психологічні кабінети практикуючих психологів. З усіма базами практик завчасно укладаються договори.

Робоча програма виробничої практики регламентується нормативно-правовими документами: Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», положеннями «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», «Про державний вищий навчальний заклад освіти», «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» та документами, якими керується Психологічна служба у своїй діяльності: Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», «Про дошкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами та «Положенням про психологічну службу системи освіти України».

2. Мета і завдання виробничої практики

Мета виробничої практики: формування у студентів уміння самостійного здійснення експериментальних психологічних досліджень, творчого підходу в оволодінні сучасними методами, формами організації праці в галузі обраної спеціальності, здатності до особистісного та професійного саморозвитку.

Основні завдання виробничої практики:

1. Ознайомлення студентів із досвідом роботи закладів бази практики, основними напрямками роботи психолога та психологічної служби.
2. Удосконалення теоретичних знань студентів з психологічних дисциплін і встановлення їх зв'язку з практичною діяльністю.
3. Розвиток самостійності у виборі методів дослідження у відповідності з розробленими критеріями та індивідуально-психологічними особливостями і віком досліджуваного.
4. Апробація психодіагностичних методик і технік при проведенні психологічних досліджень.
5. Удосконалення навичок формулювання та перевірки гіпотез щодо особливостей розвитку особистості.
6. Формування навичок систематизації та обґрунтування отриманих результатів психологічних досліджень.
7. Формування у студентів творчого, дослідницького підходу до професійної діяльності, набуття ними навичок аналізу результатів своєї праці.
8. Формування практичних навичок професійної діяльності у майбутніх психологів у навчальних закладах, ресурсних центрах для дітей з особливими потребами, з переселенцями та з людьми, які опинились у складній життєвій ситуації.

В результаті проходження практики студенти повинні:

знати:

- важливі досягнення та актуальні проблеми сучасної психологічної науки, основні категорії, поняття, наукові положення психологічних дисциплін ;

- методи, методики організації та проведення психологічних досліджень;
- нормативно-правову базу, якою керується психолог відповідного закладу;
- основні функції та напрями діяльності психолога у базових закладах різного профілю;
- методи психологічної діагностики психічних та поведінкових відхилень осіб різного віку;

уміти:

- реалізовувати професійні якості на практиці, інтегруючи теоретичні знання і практичний досвід;
- здійснюючи психологічні дослідження, проявляти тактовність з особами (у тому числі з поведінковими відхиленнями, з особливими потребами тощо);
- враховувати у діяльності психолога вікові та психологічні особливості осіб;
- узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки;
- робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп;
- вирішувати етичні дилеми, опираючись на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності;

володіти такими загальними компетентностями, як:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9. Здатність працювати в команді.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема в контексті організації раннього втручання).

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій та психологічні прилади для вирішування професійних завдань з психодіагностики та психокорекції психоемоційних станів, узгодженості психічних процесів та регуляції поведінки.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Здатність до реалізації психологічної діяльності в етнічному середовищі.

СК 13. Здатність до планування та здійснення роботи з охорони психічного здоров'я, здійснення психосоціальної підтримки громадян в умовах війни та постконфліктний період

СК 14. Здатність до здійснення психосоціальної підтримки у дистанційній формі, у важкодоступних місцях в умовах воєнного стану.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т. ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР 19. Здійснювати психологічну діяльність, зокрема під час вирішення конфліктів, психологічному консультуванні та психотерапевтичній роботі із представниками певного етносу.

ПР20. Критично оцінювати надзвичайні ситуації та діяти відповідно до інструкцій, приймати самостійні рішення в межах повноважень; обирати та здійснювати відповідні профілактичні заходи спрямовані на безпеку життєдіяльності.

ПР21. Вміти добирати і використовувати стандартизований діагностичний інструментарій, протоколи реагування, методики та втручання для подолання тривоги, стресу, зниження інтелектуальних здібностей та концентрації уваги, панічних атак громадян в умовах війни та постконфліктний період.

ПР22. Вміти добирати та застосовувати інструменти віддаленої роботи в умовах війни та постконфліктний період.

3. Програма виробничої практики

3.1. Зміст практики

Зміст виробничої практики бакалаврів передбачає:

- ознайомлення з базою практики, нормативно-правовими документами, основними напрямками та змістом діяльності психологів базових закладів різного типу;
- проведення діагностичної роботи: психологічне дослідження особистостей різного віку та оформлення висновку; спостереження за поведінкою досліджуваних; психологічне вивчення реальної проблемної ситуації;
- проведення корекційних та профілактичних занять з метою розв'язання психологічних проблем особистості або групи;
- участь у консультуванні досліджуваних спільно з психологом бази практики, проведення бесід та спостереження за поведінкою досліджуваних у групі.
- розробка матеріалів з метою пропаганди психологічних знань, проведення розвивальних занять, тематичних бесід, круглих столів тощо;
- застосування у просвітницькій роботі ефективних форм роботи: виступи на батьківських зборах (психолого-правовий всеобуч), психолого-педагогічні консилиуми, бесіди, консультації, лекції, випуск газет, оформлення стендів, організація виставок тощо, враховуючи запит і специфіку базового закладу.

Змістовий модуль 1.

Психодіагностична діяльність

Вивчення нормативно-правових документів бази практики («Статут закладу», «Положення про психологічну службу України» та ін.). Ознайомлення з основними напрямками та змістом діяльності психолога. Планування роботи.

Комплексне психологічне дослідження особистості та оформлення висновку. Спостереження за поведінкою досліджуваного (зміст, результати спостережень, їх психологічний аналіз, власні умовиводи відображаються у щоденнику).

Психологічне вивчення реальної проблемної ситуації, обраної та узгодженої з психологом бази і керівником практики (описання, протоколи обстеження з кожної методики, загальний психологічний висновок з прогнозуваннями розвитку та практичними рекомендаціями).

Змістовий модуль 2.

Психокорекційно-розвивальна та психопрофілактична діяльність

Проведення корекційних занять з певною особою (групою осіб), яка потребує психокорекційно-розвивальної роботи: план корекційної роботи, протоколи проведення корекційних занять.

Проведення профілактичних занять або заходів, тематику яких визначено потребами бази практики.

Змістовий модуль 3.

Методична діяльність

Участь у настановчій та підсумковій конференціях. Ознайомлення з методичною базою закладу практики, планами роботи (психолога, психологічної служби тощо). Методичне забезпечення профілактичної роботи: створення буклетів, презентацій з питань охорони психічного здоров'я та психологічного благополуччя осіб, підвищення їх стресостійкості тощо (враховуючи запит і специфіку базового закладу). Участь у засіданнях, роботі методичних секцій та семінарів психологів тощо.

Змістовий модуль 4.

Захист виробничої практики

Представлення поточної та підсумкової документації, оформленої згідно з вимогами програми практики. Захист звіту про проходження виробничої практики на засіданні кафедри. Виступ з мультимедійною презентацією результатів виконання завдань практики.

3.2 Організація і проведення виробничої практики

1. Перед початком практики деканат факультету разом із фаховою кафедрою проводять настановчу конференцію, на якій бакалаврів ознайомлюють із завданнями, змістом і порядком проходження практики.

Студенти, які з поважних причин не мають можливості проходити практику у визначених керівником закладах, самостійно вносять пропозиції щодо бази практики. З такими закладами укладається угода про співпрацю, де вказуються умови проходження студентами практики. Угода завіряється підписом керівника закладу та печаткою.

Після настановчої конференції практиканти отримують індивідуальні завдання та направлення, з якими вони прибувають на місце проходження навчальної практики.

2. Керівниками виробничої практики бакалаврів призначаються викладачі кафедри педагогіки і психології, які зобов'язані: забезпечити належні умови для проходження практики бакалаврами; надавати консультації на запит практикантів; ознайомити студентів з базою практики, її специфікою; контролювати виконання практикантами завдань індивідуального плану роботи, дотримання внутрішнього розпорядку базового закладу, ведення щоденників тощо.

3. Студенти упродовж проходження виробничої практики повинні перебувати у закладі бази визначений час, дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, виконувати завдання психолога, індивідуальні завдання.

Обов'язки студентів-практикантів регламентуються стосовно етапів проходження навчальної практики:

- вчасне прибуття у базовий заклад, ознайомлення з базою практики, опрацювання нормативних документів, вивчення основних напрямів та змісту діяльності психолога, розробка конкретизованого індивідуального плану роботи (ознайомлювальний етап);

- ведення щоденника з представленням особистісних професійних рефлексій; виконання індивідуальних завдань згідно індивідуального плану; здійснення збору даних щодо завдань практики; обробка та узагальнення результатів психологічного дослідження особистості, проведених корекційних, профілактичних занять; розробка матеріалів для просвітницької роботи (основний етап);

- оформлення документації у відповідності з вимогами програми практики, підготовка звіту про роботу та своєчасне подання на кафедру (підсумковий етап).

3. Після завершення виробничої практики проводиться підсумкова конференція, на яку студенти зобов'язані представити оформлену згідно з вимогами документацію з практики, а також підготувати короткий виступ з мультимедійною презентацією результатів виконуваних завдань.

4. Відповідальність за організацію і проведення науково-педагогічної практики покладається на кафедру педагогіки і психології.

3.3. Орієнтовна тематика Індивідуальних дослідницьких психологічних завдань

1. Провести комплексне психологічне дослідження особистості.
2. Здійснювати спостереження за поведінкою досліджуваних у групах.
3. Здійснити психологічне вивчення реальної проблемної ситуації, узгодженої з психологом бази і керівником практики, представивши загальний психологічний висновок.
4. Провести корекційні заняття (min=3) з певною особою (групою осіб), представивши план корекційної роботи, протоколи проведення корекційних занять.
5. Провести профілактичні заняття або заходи (min=2), тематику яких визначено потребами бази практики.
6. Розробити анкету самостійно вибраної теми та провести опитування серед певної категорії осіб.
7. Підготувати мультимедійну презентацію результатів психологічного дослідження самостійно обраної тематики.
8. Розробити методичний матеріал (буклети, брошури, презентації та ін. - на вибір) на просвітницьку тематику з метою пропаганди психологічних знань.

9. Розробити методичне забезпечення профілактичної роботи: з питань охорони психічного здоров'я та психологічного благополуччя осіб, підвищення їх стресостійкості тощо (враховуючи запит і специфіку базового закладу).

10. Підготувати тези виступу на науково-практичній конференції за результатами дослідження (за можливості).

11. Брати участь в екскурсіях на інші бази практики.

12. Виконувати завдання психолога базового закладу (представити матеріали).

3.4. Методичні рекомендації щодо виконання завдань та ведення документації практики

Спостереження за поведінкою досліджуваного включає вибір об'єкта спостереження, безпосереднє проведення психологічного спостереження за поведінкою, ведення протоколу, опис результатів. Під час спостереження особливу увагу варто приділяти особам з відхиленнями у поведінці в різних ситуаціях (спілкування з ровесниками, дорослими, психологом та ін., при підготовці до занять, у процесі психологічних досліджень тощо). В описі результатів спостереження необхідно вказувати установлені факти (особливості поведінки, інтонації, пози, жести, висловлювання і т.п.).

Комплексне психологічне дослідження особистості здійснюється за наступними параметрами:

1. Загальні відомості (ПІБ, вік, склад родини, стан здоров'я, умови родинного виховання).

2. Пізнавальна діяльність особистості (чуттєві та раціональні форми пізнання дійсності).

3. Особливості емоційно-вольової сфери.

4. Індивідуально-психологічні особливості.

5. Статус особистості в системі міжособистісних стосунків, особливості поведінки та спілкування у групі.

Психологічне дослідження слід самостійно планувати, організовувати, проводити, обираючи і застосовуючи валідні та надійні методи наукового дослідження із врахуванням вікових категорій особистості.

У висновку психологічного дослідження вказуються особливості контакту з досліджуваним, результати психодіагностики. Висновок дослідження повинен підтверджуватись емпіричними матеріалами (протоколами), може містити аналіз можливостей, прогноз розвитку та практичні рекомендації щодо шляхів особистісного удосконалення.

Психологічне вивчення реальної проблемної ситуації, обраної та узгодженої з психологом бази і керівником практики, передбачає:

1. Використання не менше п'яти різних психодіагностичних методів та методик з аргументацією їх вибору.

2. Коротке описання психологічної проблеми з аналізуванням сучасних наукових теорій.

3. Визначення мети та завдань.

4. Ведення протоколів застосування кожної з методик.

5. Опис результатів.

6. Загальний психологічний висновок з основною отриманою інформацією з досліджуваної проблеми, прогнозом розвитку та практичними рекомендаціями.

Проведення корекційних занять з певною особою (групою осіб), що потребує психокорекційно-розвивальної роботи, передбачає: обґрунтування саме такої форми роботи з проблемою; формулювання мети; визначення змісту корекційних занять з урахуванням структури дефекту та індивідуально-психологічних та вікових особливостей досліджуваного; визначення форми роботи з досліджуваним (групова, сімейна, індивідуальна); підбір відповідних методів і технік з урахуванням вікових, інтелектуальних і фізичних можливостей досліджуваного; розробка методів аналізу оцінки динаміки психокорекційного процесу; складання плану корекційної роботи, узгодженого з керівниками практики; проведення трьох занять з відповідними протоколами (повна розробка кожного заняття з описанням задач, вправ та самоаналізу проведеного заняття); здійснення прогнозування способів перевірки дієвості проведеної корекційно-розвиваючої роботи та описання її ефективності.

Проведення **профілактичних занять** передбачає представлення студентами керівникам практики розробки планів-конспектів та аналізів кожного із проведених заходів (min=2).

Тематику занять визначено потребами бази практики. Можливі теми: «Твоя програма самовиховання», «Стратегія виходу із конфліктної ситуації», «Формування навичок самостійності та самовиховання у підлітковому віці».

Розробка матеріалів з метою пропаганди психологічних знань (буклети, брошури, презентації та ін.) та для розвивальних занять, тематичних бесід, круглих столів тощо: кількість матеріалів необмежена, але min=1 певного напрямку; пропонується подавати в електронній формі.

У щоденнику практики:

- вказуються: дата, основні види діяльності згідно з індивідуальним планом, аналіз виконаної роботи;

- відображаються: зміст, результати (з психологічним аналізом) спостережень за досліджуваними, власні умовиводи.

Взірець оформлення титульного листка додається (див. Додаток Д).

4. Форми і методи контролю

Керівники від ЗВО та від бази практики здійснюють безпосередній контроль за виробничою практикою бакалавра.

Методи контролю:

- поточний контроль:

- за дотриманням режиму праці бази закладу (ставлення до своїх обов'язків, до виконання завдань психолога бази практики, дисциплінованість);

- за виконанням завдань програми практики (перевірка адекватності вибору методів і форм роботи, ходу проведення і виконання психологічних експериментальних досліджень, корекційних і профілактичних занять, звітів про їх результати; контроль за проведенням індивідуальних дослідницьких психологічних завдань та за веденням поточних записів у щоденнику);

- підсумковий контроль:

- за якістю виконання усієї програми практики (перевірка звітної документації бакалавра).

За підсумками проходження виробничої практики бакалавр представляє «Звіт про проходження виробничої практики» (див.: Додаток В), а також відгук наукового керівника з аналізом результатів. Оцінка за виробничу практику виставляється науковим керівником, затверджується на засіданні кафедри та проставляється у заліково-екзаменаційну відомість.

Студенти, які з поважних причин не змогли пройти виробничу практику у запланований термін, повинні пройти її в інший час, визначений кафедрою.

5. Вимоги до звіту

Результати виробничої практики студенти оформляють у документації, яку здають керівнику практики від кафедри ЗВО. **Матеріали практики містять:**

1. Звіт про виконану роботу.
2. Індивідуальний план роботи (див. Додаток Б).
3. Характеристику на студента-практиканта, підготовлену керівником практики за місцем проходження (психологом) і завірену директором закладу.
4. Щоденник практики.
5. Висновок спостереження за поведінкою досліджуваного (у додатках – протокол спостереження).
6. Висновок психологічного дослідження особистості (у додатках – протоколи дослідження та копії діагностичних матеріалів).
7. Загальний психологічний висновок вивчення реальної проблемної ситуації з прогнозуваннями розвитку та практичними рекомендаціями (у додатках – описання, протоколи обстеження з кожної методики).
8. Результати проведення корекційної роботи: план корекційної роботи, протоколи проведення корекційних занять з їх самоаналізом.
9. Плани-конспекти та аналізування кожного із проведених психопрофілактичних заходів.
10. Описання узагальненого досвіду роботи практичного психолога бази практики.

11. Методичні матеріали (у додатках – копії матеріалів, фото- і/чи відеоматеріали на дисках/флешках).

Звітна документація подається у папці з титульною сторінкою визначеного зразка (див. Додаток Г). На звороті титульної сторінки подається перелік документів, що вміщено у папці.

У **письмовому звіті** детально описується виконана робота студентом під час практики. Зокрема, дається загальна характеристика бази практики, вказується профіль, структура; описується хід проведених психологічних досліджень, корекційних, профілактичних занять, здійснюється аналіз отриманих результатів; розробка матеріалів для просвітницької роботи; подаються результати розробки методичних (роздаткових, стендових, мультимедійних та ін.) матеріалів, загальні висновки про набуті за період практики знання, уміння, навички, освоєні методи та форми роботи, вносяться пропозиції щодо покращення організації практики, подається список використаної літератури.

Складений студентами-практикантами звіт зі скріпленими аркушами повинен мати наскрізну нумерацію сторінок.

Звіт перевіряється і затверджується керівниками від бази практики та закладу вищої освіти.

Вимоги до оформлення звіту додаються (див. Додаток В).

6. Оцінювання результатів виробничої практики

Оцінювання результатів виробничої практики бакалавра відбувається комплексно. Залікова диференційована оцінка виставляється керівником практики (методистом) з урахуванням результатів роботи, характеристики з місця проходження практики, якості продемонстрованих студентом умінь і навичок проведення психологічного аналізу своєї діяльності, а також рівня його професійної компетенції, виявленого у процесі проходження практики. Результати виробничої практики бакалавра оцінюються за 100-бальною та національною шкалами за підсумками захисту звіту про проходження виробничої практики, обговорюються на підсумковій конференції та на засіданні кафедри, де й затверджується оцінка за виробничу практику. Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження виробничої практики бакалавра – 60 балів (за національною шкалою «задовільно»).

Для отримання позитивної оцінки бакалавр повинен повністю виконати завдання навчальної практики згідно з індивідуальним планом, затвердженим кафедрою (Додаток А), своєчасно оформити поточну і підсумкову документацію, подати її керівнику практики на рецензування, захистити звіт про проходження навчальної практики (з демонструванням мультимедійної презентації результатів) на засіданні кафедри.

За підсумками обговорення результатів виробничої практики бакалавра на засіданні кафедри ухвалюється рішення щодо їх оцінювання та затвердження (або повторного проходження при не зарахуванні практики) - для кожного окремо. Відомості про виконану бакалавром (затверджену кафедрою) виробничу практику з оцінкою заносяться до протоколу кафедри.

Критерії оцінювання результатів роботи студентів-практикантів:

- самостійність та ініціативність в роботі;
- уміння налагоджувати стосунки з колективом;
- вчасність виконання поставлених завдань;
- застосування валідних і надійних методів психологічних досліджень, використання сучасних методів індивідуальної та групової психопрофілактичної, психокорекційної роботи;
- якість виконання матеріалів та тематичних завдань (чіткість, логічність, структурованість та ін.);
- представлення результатів практики під час захисту (повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування, мультимедійне забезпечення).

Оцінювання видів роботи студента-практиканта

з/п	Вид роботи	Кількість балів (макс.)	Змістові модулі
1	Ведення щоденника практики. Оформлення висновку спостереження	10	ЗМ 1
2	Комплексне психологічне дослідження особистості	15	ЗМ1
3	Психологічне вивчення реальної проблемної ситуації	15	ЗМ 1
4	Корекційні заняття	15	ЗМ 2
5	Профілактичні заняття	10	ЗМ 2
6	Матеріали методичної роботи (буклети, брошури, презентації та ін.)	10	ЗМ 3
7	Захист практики (документація, оформлення звіту, мультимедійна презентація)	25	ЗМ 4
Сума		100	

Розподіл балів для оцінювання роботи студента-практиканта

Поточне оцінювання (кількість балів)				Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	Змістовий модуль №4	
40	25	10	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку за проходження практики
90 – 100	A	зараховано
85 – 89	B	
75 – 84	C	
65 – 74	D	
60 – 64	E	
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним курсом

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

Розроблена наступна система оцінки в певних рівнях:

“Зараховано” виставляється студенту, який у повному обсязі і на високому рівні виконав програму практики, проявивши при цьому самостійність, ініціативність, творчий підхід. Звітну документацію подано у встановлений термін та у повному обсязі, немає зауважень щодо її оформлення та змісту. Відгук керівника позитивний. Повні й точні відповіді на всі запитання учасників підсумкової конференції. Допускаються несуттєві зауваження щодо змісту і оформлення звіту:

оцінка **«відмінно»** - завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено уміння студента застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено уміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та ЗВО. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – **«відмінно»**;

оцінка *«дуже добре»* - завдання виконано правильно, але недостатньо повно. Виявлено уміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить усі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівників від бази практики та ЗВО. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – *«дуже добре»*;

оцінка *«добре»* - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітну документацію оформлено згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та ЗВО. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – *«добре»*;

оцінка *«задовільно»* - завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітну документацію недооформлено або оформлено з помилками. Щоденник невірно оформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – *«задовільно»*;

оцінка *«достатньо»* - завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документацію оформлено неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – *«задовільно»*.

«Не зараховано» виставляється студенту, який не виконав програму практики або виконав програму практики не в повному обсязі. Звітну документацію не представлено або оформлено недбало. Характеристика студента, що стосується ставлення до практики і трудової дисципліни, — негативна. При відповідях на запитання учасників підсумкової конференції студент припускається помилок, не має твердих знань. Окремі або всі відповіді при захисті практики були незадовільними:

оцінка *«незадовільно»* - завдання не виконані, виявлено несформованість уміння здійснювати певні види професійної діяльності. Звітну документацію оформлено з помилками. Відсутні щоденник та характеристика-відгук.

Студенти, які не виконали програму практики і отримали незадовільний відгук про роботу в базовому закладі або незадовільну оцінку при складанні заліку, направляються на практику повторно.

7. Методичне забезпечення та обладнання

- робоча програма виробничої практики;
- нормативно-правові документи, положення, зокрема «Положення про психологічну службу системи освіти України», Закон України «Про освіту»;
- методичні рекомендації щодо проведення практики;
- аудиторії бази практики з обладнанням для проведення занять, індивідуальної роботи, психологічних досліджень та ін.;
- аудиторія для проведення консультацій керівника практики і бакалавра.

7. Рекомендована література

1. Адаптація дитини до школи / Упоряд. С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. Київ : «Мікрос-СВС», 2003. 112 с.
2. Галян І. М. Психодіагностика : навчальний посібник. Київ : Академвадав, 2011. 464 с.
3. Горбунова В. В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень / *Практична психологія соціальна робота. 2005. № 3. С. 18-23.*
4. Дуткевич Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога : навчальний посібник. Чернівці, 2019. 265 с.
5. Емоційний розвиток дитини / Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. Київ : Макрос-СВС, 2003.
6. Концептуальні засади і методи глибинної психокорекції: підготовка психолога-практика : навч. посібн. / Т. С. Яценко та ін. Київ : Вища школа, 2008. 342 с.
7. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навчальний посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. 384 с.
8. Мамайчук І., Смирнова М. Діти з розладами поведінки: психологічна допомога. Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2012. 120 с.
9. Мороз Л. Основи професійно-психологічного тренінгу : навч. посіб. Київ : ПОЛИВОДА А. В., 2004. 130 с.
10. Осадько О. Технології психологічного консультування. Київ : Ред. загальнопед. газ., 2005. 128 с.
11. Основи практичної психології / Панок В. та ін. : підручник. Київ : Либідь, 2013. 536 с.
12. Підготовка учнів до професійного навчання і праці (психолого-педагогічні основи) : навч. посібник / за ред. Г. О. Балла, П. С. Перепелиці, В. В. Рибалки. Київ : Наукова думка, 2000. 188 с.
13. Професійно-орієнтовані завдання з психології : навчальний посібник / За ред. О. Л. Музики. 3-тє вид., перероб. і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 566 с.

14. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О. М. Степанов. Київ : Академвидав, 2006. 424 с.

15. Розвивальні та корекційні заняття психолога / Упорядник Т. Гончаренко. 2-ге вид., стереотипне. Київ : Ред. загальнопед. газ., 2005. 120 с.

16. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. посібн. Київ : Ваклер, 2007. 186 с.

Інформаційні ресурси

17. Бігма Н. М. Уроки-тренінги як засіб активізації навчальної діяльності учнів: посібник. Дніпропетровськ, 2013. 36 с. URL: <http://doktor-ua.com/literatura/7616/index.html>

18. Закон України "Про освіту" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

19. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: <http://www.president.gov.ua/ru/documents/15828.html>

20. Нормативно-правова база - Інститут модернізації змісту освіти: <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvno-pravova-baza/>

21. Паркулаб О. Психологічний аналіз булінгу як соціально-психологічного явища: матеріали Круглого столу «Психологічна безпека особистості в умовах суспільно-політичної нестабільності» Івано-Франківськ, 2014. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/SocialPsychology/resource/file/>

Права та обов'язки студентів-практикантів та керівників виробничої практики

Студенти-практиканти мають право:

- з усіх питань, що виникають у процесі практики, звертатися до керівників практики;
- на ініціативу у виборі методів та засобів проведення психологічного дослідження в умовах базового закладу;
- вносити пропозиції щодо покращення організації виробничої практики тощо.

Основні обов'язки студентів-практикантів:

- вчасне прибуття на базу практики із спрямовуючими документами;
- проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці;
- перебування на базі практики визначений час;
- дотримання вимог Статуту базового закладу, виконання правил внутрішнього розпорядку та посадових обов'язків;
- систематично вести щоденник практики, в якому фіксуються власні роздуми про проведену роботу, висновки та рекомендації щодо покращення професійної самореалізації;
- у повному обсязі виконувати усі види робіт, передбачених програмою практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- дотримуватись положень Кодексу психологів;
- виконувати розпорядження адміністрації бази практики та керівників практики;
- своєчасно оформити та подати керівнику від інституту звітну документацію;
- скласти залік з практики у формі мультимедійної презентації.

Основні обов'язки інститутського керівника практики:

- узгодити з базами проходження практики програму практики;
- ознайомити студентів з метою, завданнями та базами практики;
- провести настановчу та підсумкову конференції з питань практики;
- познайомити студентів з керівниками від баз практики;
- забезпечити студентів-практикантів направленням на практику;
- ознайомити студентів з вимогами до проходження практики та ведення документації;
- здійснювати контроль за ходом практики, проводити індивідуальні та групові консультації зі студентами-практикантами;
- визначити вимоги до складання заліку за результатами практики.

Основні обов'язки керівника від бази практики:

- забезпечити належні умови для проходження практики;
- ознайомити студентів з базою практики, її специфікою;
- ознайомити студентів-практикантів з нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність психолога у певному базовому закладі;
- провести зі студентами інструктаж з техніки безпеки та охорони праці;
- здійснювати практичне навчання згідно з програмою практики та індивідуальним планом роботи студентів;
- вести щоденний облік та давати оцінку роботі студентів-практикантів, контролювати виконання ними індивідуального плану роботи, дотримання внутрішнього розпорядку, ведення щоденників тощо;
- затвердити письмові звіти студентів з практики;
- скласти характеристики на студентів з оцінкою їх діяльності.

Орієнтовна схема індивідуального плану
бакалавра-практиканта

*Титульна
сторінка*

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

бакалавра _____

спеціальності 053 «Психологія» **Приватної установи «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»**

на час виробничої практики в _____

(назва закладу бази практики)

Керівник _____

*Схема
планування*

№з/п	Вид діяльності	Завдання	Термін

**Вимоги до оформлення звіту про проходження
виробничої практики**

Звіт про проходження виробничої практики оформляється на аркушах паперу формату А4. Зміст викладається грамотно, чітко, логічно послідовно. Робота друкується з дотриманням полів: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Гарнітура шрифту – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,3. Усі сторінки нумеруються, починаючи з титульного аркуша (номер сторінки на ньому не проставляється), арабськими цифрами знизу по центру.

Цифровий матеріал оформляється у вигляді таблиці. Кожна таблиця повинна мати свій порядковий номер і назву. Назва таблиці розташовується по центру. У тексті обов'язково має бути зроблено посилання на неї, яке може бути оформлено таким чином: «... результати цього дослідження наведені в табл. 2» або «... результати цього опитування (табл. 2) показали, що ...». Поряд із матеріалом, оформленим у вигляді таблиць, для більшої наочності можна подавати дані у вигляді рисунків. Нумерація рисунків (також як і таблиць) допускається як наскрізна упродовж усього звіту. Назву рисунка, на відміну від заголовка таблиці, розташовують під рисунком по центру.

Посилання на літературу (якщо є) слід оформляти в квадратних дужках, із зазначенням номера джерела в списку використаних джерел та сторінки, наприклад: [3, с. 68].

Титульна сторінка папки з матеріалами практики

**Міністерство освіти і науки України
Приватна установа «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»
Кафедра педагогіки і психології**

МАТЕРІАЛИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

студент (а/ки) курсу спеціальності 053 Психологія

База практики: _____

Термін проходження практики: з _____ до _____

Керівник практики від кафедри інституту:

_____ канд. псих. н., доцент кафедри
педагогіки та психології

Керівник від бази практики:

м. Дніпро – 20_____р.

Титульна сторінка щоденника практики

Міністерство освіти і науки України
Приватна установа «Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»
Кафедра педагогіки і психології

Щ О Д Е Н Н И К П Р А К Т И К И

студент (а/ки) _____ курсу

групи _____ спеціальності 053 Психологія

База практики: _____

Термін проходження практики: з _____ до _____

Керівник практики від кафедри інституту:

_____ канд. псих. н., доцент кафедри
педагогіки і психології

Керівник від бази практики: _____

м. Дніпро – 20_____р.

Зразок сторінки щоденника практики

Дата: _____

Зміст роботи, аналізування

Висновки: